

Murat Uyurkulak

1972'de Aydın'da doğdu. İzmirli. İstanbul'da yaşıyor. *Tol* (2002), *Har* (2006), *Merhume* (2016), *Delibo* (2020) ve *Dipte* (2026) adlı romanları, *Bazuka* (2011) ve *Hoca Baba Amca Ben* (2021) adlı hikâye kitapları var. *Tol* Tiyatro Oyunevi, *Delibo* Tiyatro Alesta tarafından sahneye uyarlandı. Roman ve hikâyeleri on dilde yayımlandı. Hayatını senaristlikle kazanıyor. Özcan Alper'le birlikte yazdığı *Karanlık Gece*, 59. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde en iyi film ve en iyi senaryo ödüllerine değer görüldü.

Tol / Murat Uyrkulak

© 2026, İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret AŞ

Yayıncı ve Matbaa Sertifika No: 44066

Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince İnkılâp Kitabevi'ne aittir. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

*Editör Mustafa Kayalar
Kapak tasarım Hamdi Akçay
Sayfa tasarım Gönül Kavak*

ISBN: 978-975-10-5008-3

1. baskı Metis Yayınları 2002
İnkılâp Kitabevi'nde 1. baskı Nisan 2026

Baskı ve Cilt

İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret AŞ

Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sk. No. 8
34196 Yenibosna – İstanbul
Tel : (0212) 496 11 11 (Pbx)

İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret AŞ

Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sk. No. 8
34196 Yenibosna – İstanbul
Tel:(0212) 496 11 11 (Pbx)
Faks:(0212) 496 11 12
posta@inkilap.com
inkilap.com

Tol

BİR İNTİKAM ROMANI

**MURAT
UYURKULAK**

İNKILÂP99.yıl

Aziz yoldaşım Cevdet Tosun'un hatırasına...

“geceyi en önde aşan, sahici ölüme ne dersin?”

Kaan İnce

t

1

Devrim, vaktiyle bir ihtimaldi ve çok güzeldi.

Saraylara merakla bakan sivil çocuklar hatırlıyorum. Geniş caddeler arşınlayan kavruk adamlar, böğürtlen yiyen kara kadınlar, sert laflar gezdiren kuru ağızlar...

Annemin ağzı fazla bozuktu.

Herhalde sadece benim korkmadan bakabildiğim, baştan başa izlerle kaplı yüzünün ortasında, buruşuk bir yaraya benzeyen ağzını açar ve her seferinde aynı şeyi söylerdi: “Bizi düzdüler. Çocuklarımızı da düzecekler. İçlerinde ne kadar tarih, dua, silah ve dahi şan varsa üzerimize kusacaklar...”

Annem biraz kaçıktı. İlkokula başlamıştım, intihar etti.

Ben babasız da bir Yusuf’tum. Konsey’i gözümle gördüğüm sabah, uslu ve yaşlı bir çocuktum. Yatağımı ıslatmıştım yine. Utangaç bir serinlikle uyandım. Perdeyi araladım ve yetiştirme yurdunun kapısında bekleyen ufak tefek askeri seyretmeye koyuldum.

O askerin üniformasında, sonradan bütün hayatımı boydan boya çezecek, hâkî bir bıçağın bilenmeye başladığını nereden bilecektim? Çiğ kokusu hoş bir kokuydu, hâkî tuhaf bir renkti. Hep yarım kaldım, hiç tam doymadım, tam bağırma-

dım, tam dokunmadım. Bıçak ruhumda dehşet bir fısıltı gibi ilerledi ve ben tam ortamdan yarıldım. Ruhuma bir hayat yakıştıramadım.

Oysa o sabahtan önce ben, henüz ruhu bütün bir Yusuf'tum...

Yıllar sonra ben nedense hâlâ Yusuf'tum. Çok düşünüyor, düşünürken dalıp gidiyordum. Durmadan ne düşündüğümü soruyorlardı bana. Birilerini, bir şeyleri, bir yerleri diyordum, ama yetinmiyorlardı. Aç köpekler gibi soruyorlardı: Kimi, neyi, nereyi?

Borçlarımı, desem inanmazlardı. Borçlu olmamı yadırgarlardı. Yıllardır aynı ayakkabıyı, aynı gömlekle ceket giyiyordum. Çaycıya bir kez bile çay ısmarlamamış, öğlen kazıntılarını simit kemirerek bastırılmış, her mesafenin yayası olmuş, yaş günü partilerinin bir tekine bulaşmamıştım.

Aynur'un memelerini, desem hiç olmazdı. Aynur patronun yüksek lisanslı metresiydi. Ulaşılamayacak kadar pahalı memeleri vardı.

Ben de, onu diyordum. O'nu, O olanı. O kimdir diye soracak olduklarında, sizin ve benim tanımadığımız O, bir başka O, herkesin O'su diyordum. Gülüyorlardı tabii. Onların gözünde zararsız bir deliydim.

Dünyada varoluşumun bu kadar sorunlu olacağını hiç tahmin etmezdim. 20 yaşında, kalıbı, rotası, adı gayet belli bir hayata yazılıydim. 30 yaşına geldiğimdeyse, bin kapıdan kışlanmış bir tavuk kadar şaşkındım. Ne rotam, ne kalıbım ne de adım kalmıştı artık. Bildiğim, öğrendiğim hiçbir şeyden emin değildim. Ağzımı araladığımda, dudaklarım yuvarlaklaşıp bir

balık misali ağır ağır açılıp kapanıyor, beynimde cümle fikrimi felç eden sıcak, koyu sıvılar dolaşıyordu. Oysa yaşlandıkça, en azından birkaç şeyden emin olması gerekmez miydi insanın?

Bu sefilliğimin nedenleri üzerine uzun uzun düşünecek vaktim de yoktu. Otuzlu yaşlarında insanın en az sahip olduğu, sahip olduğu yıllara karalar bağladığı şeydi vakit. Bazıları için vaktin kendine uygun işlerle buluşup, tek bir hücreye sığışıp, bir hale yola konulduğu oluyordu elbet. Ama benim gibiler için, kendine göre yatak bulamamış, bulacağa da benzemeyen bir hayatın bütün ferahlıkları es geçerek azalttığı bir vakitle, ancak azap verici bir karşılaşma söz konusuydu. Tabelada sürekli şöyle yazan bir karşılaşma:

Vakit: 1 Tavuk: 0.

Neyse ki tabelayı ara ara silebilme şansın vardı. Bir sabah kalkıyor, sigaraya, içkiye, pespayeliğe lanetler okuyup eline fırçayı alıyor ve tabelayı boydan boya beyaza boyuyordun. Ve karşısına geçip mutlu mesut son sigaranı yakıyordun. Ne var ki sigaradan daha son nefesi çekerken, o taze mutluluk, o güçlü bir arabanın gazına hafif hafif dokunma hissi dondurma misali erimeye, fazla vefalı bir cıvata gibi aşınmaya başlıyordu. Kaçınılmaz olanı, çok iyi tanıdığın sonu beklemeye başlıyordun böylece. İşe gidiyordun, mesai yapıyordun ve akşam müdavimi olduğun meyhanenin kapısından girerken, tabelada bu kez siyah rakamlarla, daha da vahim bir skorun yazdığını görüyordun:

Hayat: 5 Balık: 0.

Her yaşın kendine göre bir güzelliği yoktu. Emin olduğun, farkında olduğun hiçbir yaşın güzelliği yoktu. Yaş öyle bir şey olacaktı ki, sen bilmeyecektin. Sana yaşını sorduklarında şaşıracaktın, şöyle bir durup hesaplamak zorunda kalacaktın. Yaş günü hediyesi verenlere ajan provokatör gözüyle bakacaktın.

“Benim yıllarımı paketlemeyin ulaan, bırakın dağınık kalsın!” diye bağıracaktın.

Ama gelin görün ki ben hayatımı neredeyse dakika dakika sayar, yaşımı saniye nevinden hesaplar olmuştum. Gece geç vakitlerde eve döndüğümde, kalın harita metot defterimi açıyor ve hazırladığım on yıl süreli, 300 sayfa uzunluğundaki çetelede 24 kutucuğu daha karalıyordum. Dayanamayıp sızarsam da, ertesi gece, güleş, coşkulu, ellerimi titizlikle titreten bir tören eşliğinde, tek seferde 48 tane birden vurup geçiyordum. Burum sızlıyordu zevkten.

Aslında 24 saat esasına göre hazırladığım o çeteleden hiç memnun değildim. Sürekli dakikaları hesap edebileceğim, dahası yanımda taşıyıp her fırsatta karalayabileceğim bir çetele yapmayı hayal ediyordum. Ama zordu, her şey, hep zordu. Çetelenin 24'lüsüyle yetinmeli, 48'lik geceleri şölen saymalıydım.

Uzun yıllar yalnızlığımınla teselli buldum. Çünkü yalnızlık kolay bulunur bir olanak değildi. En azından herkes yalnız kalamamaktan şikâyet ettiğine, şikâyet ettikçe çözülüp çoğalıp düzüştüğüne göre öyle olması gerekirdi. Bense bundan şikâyet etmek bir yana, aşırı dozda yalnızlıkla iştigal halindeydim. Hayatımda önemli birer yer işgal eden iki masayı gözüm gibi sakınıyordum başkalarından. İş ve içki mekânlarında sahip olduğum masaların yanına yöresine kimseyi yaklaştırmıyor, yaklaşanları öyle heybetli bir suskunlukla karşılıyordum ki, bir-iki aşağılayıcı, alaycı lafı sineye çekmek dışında pek hırpalanmadan tekrar kendime gömülüydüm.

Masalarıma konuk gelen kadınlar olmadı değil. Çoğunlukla beni ahir zaman peygamberi veya edebî bir mucizenin hazırlığı içindeki uçuk bir şair sanan, sarhoş, fazla tokatlanmış, canı sıkkın kadınlardı bunlar. Yanımdan ayrılmaları birkaç dakikayı bulmuyordu neyse ki. Sonra ben evime çekiliyor, videoya en

sevdiğim pornoyu takıyor ve ağır sarhoşlukla ağdalanan bir bedenler denizinde kaybolup gidiyordum.

Kadınlar haklıydı aslında, 20’li yaşların eşliğinde mucizevi şiirler yazdığını düşünen bir şairdim ben. Yazdıklarım benim kaderimdi, bu yüzden kaçınılmaz bir kuvvet taşıyorlardı. Ben, seçilmiştim. Yıkılacak ve yeniden kurulacak bir dünyanın, sadece benim bildiğim, dokunabildiğim diyarlarından zihnime akan kelimelerini yayıyordum etrafa. Akıl almaz, tanrısal ve büyüleydüler. Bu, tek bir kelimeyi bile ağlamadan, ölecek gibi coşkulanmadan, birilerini aklımdaki ölüm listesine eklemeyen yazamamamdan da belli değil miydi?

Değildi.

Günün birinde dilimden bazı sokak adları, kapı numaraları, insan isimleri döküldü ve o ilahi ses kesildi, bir daha da hiç duyulmadı. Oysa kollarımdaki kırıklar kaynar kaynamaz, yaralarım kapanır kapanmaz O’nun beni affedeceğini, en azından olanları açıklamama izin vereceğini umuyordum.

İki evden üç ceset çıkmıştı ama, olmadı.

Şiirlerle birlikte bir kenti de böyle arkamda bıraktım ve kimsenin beni tanımadığı, benim kimseyi tanımadığım bu büyük şehre ayak bastım.

Bana ne düşündüğümü sorduklarında, O’nu diyordum. Ve eklemek istiyordum: O kadar dev, yılmaz, yıkılmaz bir O’ydum ki o, bir zamanlar, sanırım, bana ben kadar yakındı.

Sarhoşluktan boğulacak gibi olduğum bazı geceler, yüzlerce küçük resimle, yazıyla, fotoğrafla kapladığım masa aynasının karşısına geçiyor ve eksik, eğri büğrü kelimeler eşliğinde pes bir yakarışa koyuluyordum:

“Tanrım, söyle bana, ben daha ne yapabilirdim? Herkesin darbelerle buzdan delilere döndüğü bir zamanda ayağa kalkmadım mı? Benim de kanı çekilmiş bir devrime adadığım